

Fővárosi Ítéltábla

17.Pf.20.784/2020/19-II.

A Fővárosi Ítéltábla a Kovács Előd Ügyvédi Iroda (felperesi képviselő címe ügyintéző: dr. Kovács Előd ügyvéd) által képviselt felperes (felperes címe) felperesnek – a III.r. alperes ügyvéd (III. rendű alperes címe) által képviselt I.r. alperes (I. rendű alperes címe) I. rendű, a személyesen eljáró III.r. alperes (I. rendű alperes címe) II. rendű és a III.r. alperes ügyvéd (III. rendű alperes címe) által képviselt II.r. alperes (II.r. alperes címe.) III. rendű alperesek ellen végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2020. szeptember 1. napján meghozott és 181. sorszám alatt kijavított 21.P.25.192/2014/180/II. számú ítélete ellen az I.-II.-III. rendű alperesek 183. sorszámon benyújtott fellebbezése folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett rendelkezéseit megváltoztatja, és a felperes keresetét teljes egészében elutasítja.

Az alpereseket mentesíti a perköltség fizetése alól, és kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az I. rendű alperesnek 739.298 (Hétszázharminckilencezer-kétszázkilencvennyolc) forint, míg a III. rendű alperesnek 1.478.596 (Egymillió-négyszázhetvennyolcezer-ötszázkilencvenhat) forint elsőfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű alperesnek 994.649 (Kilencszázkilencvennégyezer-hatszáznegyvenkilenc), a II. rendű alperesnek 625.000 (Hatszázhuszonötezer), és a III. rendű alperesnek 1.989.298 (Egymillió-kilencszáznyolcvan-kilencezerkétszázkilencvennyolc) forint másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállásnak a fellebbezés szempontjából releváns része szerint néhai személy1 (a továbbiakban: örökhagyó) a III. rendű alperes édesanyjának féltestvére, a felperesnek pedig korábban élettársa volt. A II. rendű

alperes az örökhagyó ügyvédje és barátja volt, az I. rendű alperes pedig a II. rendű alperes házastársa.

[2] Az örökhagyó 1999. szeptember 27-én holográf írásbeli magánvégrendeletet (a továbbiakban: holográf végrendelet) tett, amelyben minden ingó- és ingatlanvagyonát a felperesre hagyta azzal a meghagyással, hogy gondoskodjon édesapja ellátásáról. A helyen, 2012. május 9-i (helyesen: május 19-i) dátummal írt allográf írásbeli magánvégrendeletében (a továbbiakban: allográf végrendelet) az örökhagyó úgy rendelkezett, hogy a hagyatéka felét a III. rendű alperes, másik felét pedig egymás között fele-fele arányban az I. és II. rendű alperes örökölje. Az allográf végrendelet okirati tanúi tanú1 és tanú2 voltak. Az örökhagyó névalírása a végrendelet nyomtatott szövege előtt került az okiratra, a végrendeleti tanúk a nyomtatást követően írták alá azt.

[3] Az örökhagyó 2013. június 4-én hunyt el. A hagyatéki ügyében eljáró közjegyző1 közjegyző a közjegyzői ügyiratszám számú, 2014. március 7-én kelt ideiglenes hatályú hagyatékátadó végzésével az örökhagyó hagyatékát ideiglenes hatállyal, végrendeleti öröklés címén 1/2 arányban a III. rendű alperesnek, 1/4-1/4 arányban pedig az I. és II. rendű alpereseknek adta át az aggálytalan allográf végrendelet alapján. A hagyatéki eljárás során a felperes az allográf végrendeletet nem ismerte el érvényesnek, és a végzés ellen fellebbezést terjesztett elő.

[4] tanú1 végrendeleti tanú kérelmére közjegyző2 közjegyző közjegyzői ügyiratszám2 számú végzésével igazságügyi írásszakértőt rendelt ki annak vizsgálatára, hogy az allográf végrendeleten lévő személy1 szignó az örökhagyótól származik-e. A kirendelt szakértőtől igazságügyi írásszakértő megállapította, hogy a szignó valódi, az az örökhagyótól származik, hamisításra utaló nyomok a végrendeleten nincsenek. Az I. és II. rendű alperes az ideiglenes hagyatékátadó végzés elleni felperesi fellebbezésre tett észrevételéhez csatolta a szakvéleményt. A Fővárosi Törvényszék 44.Pkf.634.426/2014/3. számú végzésével a közjegyző végzését helybenhagyta.

[5] A felperes végleges keresetében kérte, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy az örökhagyó holográf magánvégrendelete érvényes, allográf magánvégrendelete pedig a peres felek viszonyában érvénytelen. Kérte ezen túl, hogy a bíróság állapítsa meg, hogy ő az örökhagyó végrendeleti örököse.

[6] Az allográf végrendelet érvénytelensége körében hivatkozott a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 629. § (1) bekezdés b) pontjára, valamint 17. § (3) bekezdésére. Állította, hogy a végrendeletet az örökhagyó nem két tanú együttes jelenlétében írta alá. A perben kirendelt forenzikus vegyész igazságügyi szakértő véleménye szerint ugyanis az örökhagyó névalírása a végrendelet szövegének nyomtatását megelőzően került az okiratra. Állította továbbá, hogy az örökhagyó alkoholbetegsége miatt a végrendelet alkotásakor nem rendelkezett az ügyei viteléhez szükséges belátási képességgel.

[7] Az alperesek elsődlegesen a per megszüntetését, érdemben pedig a felperes keresetének elutasítását kérték.

[8] Előadták, hogy a felperesnek hiányzik az aktív perbeli legitimációja, a holográf végrendeletet ugyanis az örökhagyó a felperessel fennállt élettársi kapcsolatának megszakadása miatti pillanatnyi elkeseredésében írta, amely a Ptk. 651. § (1) bekezdés második fordulata alapján már hatálytalan. Érdemben arra hivatkoztak, hogy a közjegyzői

eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő megállapította, hogy az allográf végrendelet az aláírás az örökhatyótól származik. Vitatták azt, hogy a végrendelet szövege az örökhatyó szignóját követően került volna az okiratra, és az örökhatyó belátási képességének hiányát sem ismerték el.

[9] Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy néhai személy1 örökhatyónak a helyen, 1999. szeptember 27-én kelt, a felperes javára szóló holográf írásbeli magánvégrendelete érvényes. Megállapította, hogy a néhai személy1 örökhatyó helyen kelt, 2012. május 19-i dátumú allográf írásbeli végrendelete a peres felek viszonyában érvénytelen, néhai személy1 végrendeleti örökse a felperes. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[10] Kötelezte az I. és II. rendű alperest, hogy 15 napon belül külön-külön fizessenek meg a felperesnek 1.408.881 forint perköltséget, melyből 157.174 forint áfa. A bíróság kötelezte a III. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 2.817.763 forint perköltséget, melyből 313.347 forint áfa.

[11] Ítéletének indoklásában elsőként az alperesek permegszüntetés iránti kérelmét vizsgálta, azt azonban alaptalannak találta, tekintettel arra, hogy bizonyítatlan maradt az alperesek azon hivatkozása, hogy az örökhatyó a holográf végrendelet megsemmisülésébe beletörődött. Ezt személy4 vallomása cáfolta.

[12] A kereset érdemét illetően a perben kirendelt igazságügyi írásszakértő, valamint a közjegyzői eljárásban eljáró írásszakértő véleményével egyezően megállapította, hogy az allográf végrendeleten lévő szignó az örökhatyótól származik. A végrendeleti tanúk vallomásával szemben azonban a kirendelt forenzikus szakértő véleménye alapján arra a következtetésre jutott, hogy a végrendelet teljes szövege az örökhatyó kézzel írt névalírását követően került a papírra, és a végrendelet teljes nyomtatott szövege már a papíron volt, amikor azt a végrendeleti tanúk aláírták. A szakértő ugyanis kimutatta, hogy az örökhatyó névalírásának vonalán található tizenegy tonerszemcsén nincs a golyóstollból származó festékanyag. A toll nyomvonalai tehát már a papíron voltak, amikor a nyomtatás történt. Négy tonerszemcsén ugyan kimutatható volt a golyós írón kék festékanyaga, ezekre azonban nem az aláíráskor, hanem más módon kerülhetett. Az alperesek szakértő4 igazságügyi írásszakértő és szakértő5 vegyészanalitikai kémikus szakértő véleménye alapján vitatták e megállapításokat, ezt azonban az elsőfokú bíróság nem fogadta el. A perben kirendelt forenzikus szakértő ugyanis egyértelműen rögzítette, hogy a tonerszemcsék számára tekintettel nem történhetett többszörös nyomtatás. Bár az alperesek ezt sérelmezték, de nem tulajdonított jelentőséget annak, hogy a forenzikus szakértői vizsgálat során az eredeti végrendelet elveszett. Alaptalannak tartotta az alperesek szakértővel kapcsolatos elfogultsági kifogását is. Megállapította, hogy az allográf végrendelet szövege az örökhatyó szignóját követően került csak az okiratra, azaz a két végrendeleti tanú ezzel ellentétes vallomása megdőlt, ezért a végrendelet a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontja alapján érvénytelen.

[13] A kirendelt orvosszakértő véleménye alapján arra a következtetésre jutott, hogy nem bizonyítható, hogy az örökhatyó 2012. május 19-én, vagy azt megelőzően, illetve azt követően egy hónapon belül nem rendelkezett az ügyei vitéléhez szükséges belátási képességgel.

[14] Az ítélet ellen az alperesek nyújtottak be fellebbezést, melyben annak megváltoztatását és a kereset elutasítását, egyúttal annak megállapítását kérték, hogy az örökhatyó allográf végrendelete érvényes és hatályos, az örökhatyó öröksei az alperesek.

[15] Fellebbezésük indoklásában sérelmezték, hogy a felperes név szerint megjelölte a kirendelendő forenzikus szakértőt, amely kérelmet a bíróság teljesített is.

Kifogásolták, hogy az elsőfokú bíróság nem vonta le annak a következményeit, hogy a kirendelt szakértő elvesztette az allográf végrendelet eredeti példányát. Ennek következtében az elkészített szakvélemény ellenőrizhetetlenné vált, ezért az nem tekinthető aggálytalannak, ennek ellenére azt az elsőfokú bíróság elfogadta ítéletének alapjául. Az eredeti allográf végrendelet hiányában, most már nem zárható ki az, hogy valaki a szabályszerűen elkészített végrendeletet utólag manipulálta üres nyomtatással, a tanúk nevének kitakarásával annak érdekében, hogy úgy tűnjön, mintha a végrendelet szövege a végrendelező névalírását követően került volna a papírra. E körben hivatkoztak szakértő⁴ és szakértő⁵ szakvéleményére, melyek álláspontjuk szerint megdöntötték a perben kirendelt szakértő véleményét. Sérelmezték, hogy azokat az elsőfokú bíróság – a forenzikus szakvéleménnyel kapcsolatban felvetődött kételyek ellenére – figyelmen kívül hagyta, és ezt ítéletében sem indokolta meg.

[16] Elfogadhatatlannak tartották, hogy a bíróság a kizárni kért szakértő végrendelet elvesztése után tett nyilatkozatait elfogadta, a szakvélemény elvesztése ugyanis kizárja az elvégzett vizsgálatok megismételhetőségét, és így a szakvélemény ellenőrizhetőségét. Ezzel szemben a Kúria 2/2016. jogegységi határozata alapján rámutattak, hogy allográf végrendelet esetén a végrendeleti tanúk vallomásának kiemelt jelentősége van. Ennek ellenére az elsőfokú bíróság a két végrendeleti tanú egybehangzó vallomásával szemben az ellenőrizhetetlen, szakmai alapon megdőlt véleménynek tulajdonított elsőbbséget. A vallomások figyelmen kívül hagyásával a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 206. §-át is megsértette. Az elsőfokú bíróság tehát az alakilag aggálytalan allográf végrendelet, az írás- és okmányszakértői vélemények és a két végrendeleti tanú vallomása alapján nem juthatott volna arra a következtetésre, hogy az allográf végrendelet érvénytelen. Jogszabálysértésként hivatkoztak a Ptk. 629. § (1), 650. § (2) és a Pp. 206. § (1) bekezdésére, valamint 221. § (1) bekezdésére, továbbá az Alaptörvény rendelkezéseire is. A holográf végrendelettel kapcsolatban kifogásolták személy⁴ tanúvallomásának figyelembevételét, amely szemben állt az I. rendű alperes előadásával.

[17] A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte.

[18] Az elsőfokú eljárásban előadottakat fenntartva kifejtette, hogy perben vizsgálendő szakkérdés a bíróság által kirendelt forenzikus szakértő kompetenciájába tartozik. Ezzel szemben az alperesek által felkért szakértők ilyen kompetenciával nem rendelkeznek, véleményük ezért figyelmen kívül hagyandó. A kirendelt szakértő pedig – akinek kirendelését eredetileg az alperesek sem kifogásolták – az általuk felvetett kérdéseket is megválaszolta, és megállapította, hogy nem történt utólagos nyomtatás, ahogyan egyébként azt eredetileg az alperesek is állították. A végrendelet kétségtelenül elveszett, amit maga is sérelmezett, de ettől függetlenül más szakértő kirendelésének már nincs helye. Eljárási szabálysértés tehát nem történt.

[19] A Pp. 235. § (1) bekezdésére hivatkozással előadta továbbá, hogy az elsőfokú ítélet meghozatalát követően jutott a tudomására, hogy az örökhagyó az élettársi kapcsolatuk megszakadását és a holográf végrendelet tételét követően, 2000. március 13-án kötött életbiztosítási szerződésben őt jelölte meg haláleseti kedvezményezettként, amit a haláláig nem is változtatott meg. Ez megerősíti perbeli legitimációját. Továbbá az allográf végrendeletet nem a biztosítási szerződésen látható, rá jellemző – szignójából, családnévéből és keresztnévéből álló – aláírásképpel írta alá az örökhagyó, ezért ez okból is érvénytelen az allográf végrendelet a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontja alapján. Kifejtette, hogy az általa

eloadottak a Pp. 146. § (5) bekezdés a) pontja értelmében nem minősülnek keresetváltoztatásnak.

[20] A fellebbezés megalapozott.

[21] Az elsőfokú ítéletnek a felperes keresetét részben elutasító rendelkezése ellen a peres felek nem nyújtottak be fellebbezést, ezért ez a rendelkezés a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján jogerőre emelkedett. Ebből következően ezt a másodfokú felülbírálat nem érintette. Mivel az alperesek a kereset teljes egészében való elutasítását kérték, ezért az ítéltábla a keresetnek részben helyt adó ítéleti rendelkezéseket ugyanakkor teljes egészében felülbírált. Ennek körében megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges terjedelemben lefolytatta, ennek során lényeges eljárási szabálysértést nem vétett, a rendelkezésre álló bizonyítékokat azonban okszerűtlenül mérlegelte. Ebből következően a másodfokú bíróság a meghozott döntéssel sem értett egyet.

[22] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú eljárásban nem állított érvénytelenségi ok, az örökhagyó aláírásának nem megfelelő volta miatt is támadta az allográf végrendeletet. Ezért a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kellett, hogy ez a keresetváltoztatás a fellebbezési eljárásban megengedett-e.

[23] A Ptk. 653. §-a szerint a végrendeletet csak az arra jogosult támadhatja meg, a PK 85. számú állásfoglalás értelmében pedig a bíróság csak az általa felhozott okok alapján vizsgálhatja annak érvénytelenségét, és kizárólag a peres felek egymás közötti viszonyában nyilváníthatja azt érvénytelennek. Ezekből viszont az is következik, hogy az egyes érvénytelenségi okok egyben önálló érvényesített jogok is.

A felperes a végleges keresetében a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározottak közül utóbb már csak egyetlen érvénytelenségi ok alapján támadta a végrendeletet, nevezetesen azért, mert az örökös nem két tanú együttes jelenlétében írta alá azt. Az örökhagyó aláírásának nem megfelelő voltát az elsőfokú eljárásban nem állította, ilyen jogot nem érvényesített. A Pp. 146. § (5) bekezdés a) pontjából következően az érvényesített jog megváltoztatása, újabb érvényesített jog megjelölése keresetváltoztatásnak minősül, amely a Pp. 247. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban nem megengedett, ezért az ítéltábla a felperes keresetváltoztatását figyelmen kívül hagyta, és az örökhagyó aláírásának megfelelő voltát nem vizsgálta.

[24] Az elsőfokú ítéletének a Ptk. 17. § (3) bekezdésére alapított keresetet elutasító rendelkezését a fellebbezés nem támadta, ezért a másodfokú eljárás tárgya kizárólag a felperes Pp. 629. § (1) bekezdés b) pontjára alapított keresete volt, melyben a felperes az érvénytelenség okaként azt jelölte meg, hogy az örökhagyó nem két tanú együttes jelenlétében írta alá a végrendeletet. Az ítéltáblának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a felperes ezt a tényt kétséget kizáróan bizonyította-e. A felperes ennek bizonyítására a végrendeleti tanúk kihallgatását és szakértő kirendelést indítványozta.

[25] Az ítéltábla elfogadta az elsőfokú bíróság által kirendelt dr. személy⁷ igazságügyi forenzikus szakértő véleményét. Az alperesek érvelésével szemben abból indult ki, hogy a perben – ebben a szakkérdésben – kizárólag ez az egyetlen szakértői vélemény állt rendelkezésre, mert az általuk magánszakvéleményként hivatkozott vélemények (57/A/1. és 65/A/1. számú beadványok) nem minősülnek szakvéleménynek. Az igazságügyi szakértőkről szóló 2016. évi XXIX. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 52. §-a rögzíti, hogy mi tekinthető magánszakértői véleménynek: az, amikor megbízás alapján ad szakvéleményt a szakértő. Az Sztv. 4. § (1), illetőleg 5. § (1) bekezdése alapján ehhez az szükséges, hogy a véleményt adó személy rendelkezzen az adott kérdés vizsgálatához szükséges kompetenciával és be legyen jegyezve a szakértői névjegyzékbe, vagy ennek hiányában egyáltalán ne legyen bejegyzett szakértő az adott szakterületen a névjegyzékben, és ezért eseti szakértőnek minősüljön. Az alperesek által szakértőként hivatkozott szakértő⁴ azonban nem rendelkezik kompetenciával a perben az igazságügyi szakértői működésről szóló 31/2008. (XII. 31.) IRM rendelet (R.) 22. § (3) bekezdése d) pontja alapján vizsgálandó szakkérdésben. Ő ugyanis írás- és nyomszakértő, aki az R. 25. és 30. §-ában meghatározott szakkérdésekben jogosult szakvélemény adására. Az okiratokon található írások sorrendiségét illetően az R. 27. § (1) bekezdés f) pontja szerint okmányszakértő is adhat véleményt, szakértő⁴ azonban ilyen szakterületre sincs bejegyezve. A másik – alperesek által szakértőként hivatkozott – véleményadó, szakértő⁵ pedig a vélemény adás idején még nem volt igazságügyi szakértő, eseti szakértőként pedig azért nem járhatott el, mert a vizsgált szakterületre volt névjegyzékbe bejegyzett szakértő. Ebből következően egyik, általuk adott vélemény sem tekinthető szakvéleménynek, ezért bizonyítékként nem vehető figyelembe a perben (BH2020. 333). Azok legfeljebb az alperesek saját előadásaként értékelhetők, melyek az igazságügyi szakértő szakvéleményét önmagában nem teszik aggályossá. Ezért az elsőfokú bíróság az R. 22. § (3) bekezdés d) pontjában meghatározott szakkérdésben a kirendelet szakértő szakvéleményét helyesen fogadta el ítélete alapjául.

[26] Az alperesek a másodfokú eljárásban a Pp. 13. § (1) bekezdés e) pontjában meghatározott ok miatt két alkalommal kérték a szakértő kizárását, mely kérelmeket a Fővárosi Ítéltábla a Pf. 11. és 15-I. számú végzésével elutasított.

A Pp. 178. § (3) bekezdése szerint ugyanis, amennyiben a kizárási ok bejelentése a szakvélemény előterjesztése után történt, a bíróság a vélemény figyelembevételével dönti el, hogy más szakértő meghallgatása szükséges-e. Ebből a rendelkezésből következően a kizárási ok fennállása esetén sem köteles a bíróság a szakértőt kizárni, ha a szakvéleményét már előterjesztette. Ebben az esetben a bíróságnak a szakvélemény és az összes körülmény alapján azt kell eldöntenie, hogy a szakvélemény tárgyilagosságnak minősíthető-e, vagy sem. Tény, hogy a végakaratot tartalmazó okirat eredeti példánya a szakértői vizsgálatot követően eltűnt. Ez a tény azonban a szakvélemény megállapításait nem teszi elfogulttá, azok tárgyilagosságát nem kérdőjelezi meg, ezért az ítéltábla más szakértő kirendelését sem tartotta szükségesnek, és a kirendelt szakértő szakvéleményét ítélezése alapjául maga is elfogadta.

[27] A per tárgyát képező okirat végrendeletnek minősül, mert az az örökhagyó halála esetére szóló vagyoni rendelkezést tartalmaz, és a kirendelt írásszakértő véleménye alapján az is bizonyos, hogy az örökhagyótól származik. Az igazságügyi forenzikus vegyészszakértői vélemény alapján pedig kétséget kizáróan megállapítható az okiraton lévő

aláírások és a szöveg keletkezésének sorrendje is: először az örökhagyó aláírása, ezt követően a végrendelet szövege, végül a végrendeleti tanúk aláírása került a papírlapra. A felperes a szakvélemény ismeretében azt is előadta, hogy az okiratra az örökhagyó aláírását követően került rá a nyomtatott szöveg, de a végrendelet érvénytelenségének okaként továbbra is kizárólag azt jelölte meg, hogy a végrendeletet az örökhagyó nem két tanú együttes jelenlétében írta alá. Ezért a felperesnek ezt a tényállítást kellett kétséget kizáróan bizonyítania.

[28] Ezzel kapcsolatban az ítéltábla rámutat arra, hogy pusztán abból a tényből, hogy az örökhagyó aláírása előbb kerül a papírra, mint a nyomtatott szöveg, nem következik a végrendelet felperes által állított alakiságának megsértése. A Ptk. ugyanis semmilyen korlátozást nem tartalmaz azzal kapcsolatban, hogy az örökhagyónak milyen egymást követő technikai lépésekben kell a végrendeletét elkészítenie. Így tehát nincs akadálya annak, hogy az örökhagyó egy üres papírt aláírjon, majd arra az aláírást követően rányomtassa, vagy ráírja a végrendeletét.

[29] A Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontja mindössze annyi feltételt támaszt, hogy a végrendeleti tanúknak mindenképpen az örökhagyó után kell aláírniuk a végrendeletet, és mindhármuknak együtt jelen kell lenniük, amikor a tanúk és az örökhagyó azt aláírják, illetve a már aláírt végrendelet esetén az örökhagyó az aláírását sajátjaként elismeri. A perbeli esetben a Ptk. 629. § (1) bekezdés b) pontja szerinti alakiság megtartását a két végrendeleti tanú egybehangzó és ellentmondásmentes tanúvallomása egyértelműen alátámasztotta. Azt pedig a szakvélemény sem cáfolja, hogy a tanúk az örökhagyó után írták alá a végrendeletet, és azt sem cáfolja önmagában, hogy az örökhagyó az okiratot a tanúk előtt írta alá, hiszen a szakértő arra a következtetésre jutott, hogy a tanúk az örökhagyó után és akkor írták alá a végrendeletet, amikor azon már a nyomtatott szöveg is rajta volt. A szakvélemény ugyan kétségtelenül ébreszthet kételyeket a végrendelet aláírásának a tanúk által előadott körülményeit illetően, ez azonban nem elegendő, mert a felepresnek nem azt kellett bizonyítania, hogy a végrendelet aláírása nem történhetett úgy, ahogyan a tanúk előadták, hanem azt, hogy az örökhagyó nem két tanú együttes jelenlétében írta alá a végrendeletet. A végrendelet érvénytelenségét ugyanis az arra hivatkozó félnek kell bizonyítania, mégpedig kétséget kizáróan. Mivel azonban a felperes az érvénytelenség okaként megjelölt tény kétséget kizáróan bizonyítani nem tudta – erre a szakvélemény önmagában a tanúvallomásokot is figyelembevéve nem volt alkalmas –, a bizonyítatlanság kockázatát viselnie kell. Ebből következően az ítéltábla nem juthatott más következtetésre, mint arra, hogy a releváns tények bizonyítatlansága folytán a felperes keresetét az elsőfokú bíróságnak el kellett volna utasítania.

[30] Minderre tekintettel az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a keresetet elutasította.

[31] Az alperesek a fellebbezésükben az allográf végrendelet érvényességének és örökös minőségüknek a megállapítását is kérték. Ez a jog azonban csak viszontkeresettel érvényesíthető, ilyen viszontkeresetük azonban az elsőfokú eljárásban nem volt. Márpedig a

Pp. 147. § (1) bekezdése értelmében viszontkeresetet az elsőfokú ítélet meghozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig lehet előterjeszteni, ezért ez a kérelmük nem volt teljesíthető.

[32] Az ítéltábla döntéséből következően a felperes pervesztes lett, ezért az alperesek perköltség fizetésre kötelezését mellőzni kellett, és a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperes köteles perköltséget fizetni az alpereseknek. Ennek összegét az ítéltábla a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (R) 3. § (2) bekezdés a) és b) pontja alapján állapította meg arra is figyelemmel, hogy nyilatkozatuk szerint képviselőjük áfa-körbe tartozik. A 70.950.031 forint pertárgyérték arányos részéhez igazodóan az I. rendű alperest 582.125 forint + áfa, azaz 739.298 forint, a III. rendű alperest pedig 1.164.250 forint + áfa, azaz 1.478.596 forint ügyvédi munkadíjból álló perköltség illeti meg.

[33] Az alperesek fellebbezése teljes egészében eredményre vezetett, ezért a felperes másodfokú perköltséget is köteles fizetni részükre, amely a fellebbezésben vitássá tett szintén 70.950.031 forint értéke után került megállapításra arra figyelemmel, hogy az alperesek nyilatkozatukban a (R) alapján kérték a másodfokú ügyvédi munkadíj megállapítását. Ez az I. rendű alperes esetében 369.649 forint, a III. rendű alperes esetében pedig 739.298 forint ügyvédi munkadíjat jelent áfával együtt. Ehhez hozzá kell számítani fellebbezési illeték arányos részét, amely az I. rendű alperes esetében 625.000 forint, a III. rendű alperes esetében pedig 1.250.000 forint. A II. rendű alperesnek kizárólag a lerótt fellebbezési illeték arányos része, azaz 625.000 forint másodfokú perköltsége merült fel, ennek megfizetésére kötelezte a bíróság a felperest.

Budapest, 2021. június 29.

k. dr. Gyuris Judit s. k.
dr. Kollár Zoltán s. k.

dr. Örkényi László s.

bíró a tanács elnöke

előadó bíró